

Vom mai avea pensii de stat?

Pe scurt: da, probabil vom mai avea pensii de stat. Dar nu în forma actuală.

„Eu aş rezuma în patru cuvinte, care vor suna foarte cinic: Eşti pe cont propriu. Asta este sinteza situaţiei în care se găseşte generaţia tânără, în perspectiva pensionării.

Eşti pe cont propriu, uită de pensia publică. De altfel, există state, cum e Marea Britanie, în care pensia publică este o pensie de subzistenţă. Deci o pensie cât să nu mori de foame. Atât. Punct. Alte lucruri nu poţi face din ea”, [explică Radu Crăciun](#), fost şef la BCR Pensii.

Economistul spune că vom vedea două tendinţe: pensiile publice se vor micşora, iar vârsta de pensionare va creşte.

„Nu avem cum să scăpăm de creşterea vârstei de pensionare. Întrebarea nu e dacă, ci când o vom face!”, spune Crăciun

După Revoluţie, raportul dintre pensie şi ultimul salariu a scăzut de la 75% la sub 50% azi, iar raportul continuă să scadă.

Ce alternative avem?

Este acumularea de active, de bani într-o zonă administrată privat, care să vină în completarea sistemului public de pensii. Deci, nota bene, în sistemul public de pensii banii nu se înmulţesc, banii se redistribuie de la o generaţie la alta, pe când în sistemul privat de pensii, banii sunt înmulţiţi prin investire. Deci, nu doar că îţi ieşi suma contribuţiilor la sistemul privat, ci ieşi chiar mai mult, spune Radu Crăciun.

Ca exemplu, din totalul activelor, de exemplu, existente în pilonul 2, astăzi, o treime e randament investiţional. Deci, două treimi e suma contribuţiilor, peste care se adaugă o treime de randament investiţional.

E un lucru care nu se întâmplă în sistemul public. Mai mult decât atât, există calcule făcute de CFA România, de exemplu, care arată că în sistemul public, din totalul contribuţiilor pe care le ai în sistemul public, pe perioada pensionării, în medie, se ia cam 40%, 40-50%. Deci, e ca şi cum ai avea un randament negativ de minus 50%? Practic, mori înainte de a încasa cât ai contribuit.

Da, ar trebui, calculul lor a fost că pentru a încasa cât ai contribuit, ar trebui să trăieşti până la 85 de ani, ca să fii tinda pe manda.

Pe scurt, ai Pilonul II, Pilonul III, fonduri administrate privat, ca să nu te trezeşti peste 20 de ani că nu ai din ce trăi.

OECD, FMI și Comisia Europeană nu vorbesc despre dispariția pensiilor publice, ci despre reformarea lor

Ce îi îngrijorează pe analiști?

Problema este demografia. Potrivit OECD existau aproximativ 33 de persoane de peste 65 de ani la 100 de persoane de vârstă activă în 2025. Până în 2050 raportul va urca la 52 la 100. În multe țări europene, inclusiv Polonia, Italia, Grecia sau Slovacia, deteriorarea va fi și mai accentuată.

Sistemul public funcționează în mare parte pe principiul: cei care lucrează astăzi plătesc contribuții, iar din acei bani sunt plătite pensiile actualilor pensionari.

Dacă ai mai puțini lucrători și mai mulți pensionari, apare presiunea financiară.

OECD vorbește de o combinație de creștere a vârstei de pensionare, pensii publice mai puțin generoase, contribuții mai mari, legarea automată a pensiilor de speranța de viață

Care este scenariul pesimist?

Statul promite pensii, dar indexările sunt mai reduse, vârsta de pensionare urcă spre 68-70 de ani, iar pensia de stat acoperă doar necesarul de bază.

Mulți oameni cred că alternativa este simplă: "trecem pe pensii private și rezolvăm problema".

Nu chiar. Indiferent dacă pensia este publică sau privată, la bătrânețe tot trebuie să existe suficienți oameni activi care să producă bunuri și servicii pentru pensionari. Problema fundamentală rămâne raportul dintre cei care muncesc și cei care consumă la pensie.

De aceea, mulți economiști spun că întrebarea reală nu este: "Vor mai exista pensii de stat?", ci: "Câți lucrători vor susține fiecare pensionar peste 20-30 de ani?"

Au fost țări în care sistemul public de pensii a colapsat?

Da. Dar „prăbușire” poate însemna mai multe lucruri diferite.

Un sistem de pensii nu dispare peste noapte. Cel mai adesea, ajunge la un punct în care guvernele nu mai pot onora beneficiile promise, forțând reduceri drastice, finanțare inflaționistă, întârzieri ale vârstei de pensionare sau reproiectări complete ale sistemului.

Câteva exemple:

1. Grecia (2010–2015): Aproape colaps

În timpul crizei datoriilor suverane, sistemul de pensii al Greciei a devenit una dintre cele mai mari poveri fiscale din Europa. Pentru a asigura salvări internaționale, guvernul a aplicat mai multe runde de reduceri ale pensiilor, a crescut vârsta de pensionare și a restructurat sistemul. Mulți pensionari au înregistrat reduceri semnificative ale beneficiilor.

Sistemul a supraviețuit, dar promisiunile au fost reduse substanțial.

2. Argentina: Crize repetate ale pensiilor

Argentina este probabil exemplul clasic al unei țări în care promisiunile privind pensiile au devenit în mod repetat nesustenabile. Inflația ridicată, crizele fiscale și inversările de politici au erodat valorile pensiilor. În 2008, guvernul a naționalizat fondurile de pensii private și a transferat active către stat.

Apoi, valoarea reală a pensiilor a fost adesea distrusă de inflație. Regulile s-au schimbat în mod repetat, iar economiile pentru pensii private au fost absorbite în sistemul public.

3. Venezuela: Prăbușire funcțională

Venezuela încă are din punct de vedere tehnic un sistem de pensii, dar hiperinflația a făcut ca multe pensii să fie aproape lipsite de valoare în termeni reali. Pensionarii adesea nu puteau trăi din pensie. Acesta este un exemplu de sistem de pensii care se prăbușește economic, chiar dacă încă există legal.

4. Țările fostului bloc sovietic în anii 1990

După prăbușirea URSS, mai multe țări au cunoscut perioade în care pensiile au fost plătite cu întârziere, doar parțial sau puternic erodate de inflație. Rusia, Ucraina și altele s-au luptat să finanțeze beneficiile în timpul tranziției către economiile de piață.

5. Chile: Criză de legitimitate, nu de colaps

Faimosul sistem de pensii private din Chile nu s-a prăbușit financiar, dar mulți pensionari au primit pensii mai mici decât se așteptau. Nemulțumirea publică a devenit atât de puternică încât țara a lansat reforme majore și a reproiectat parțial sistemul.